

Intervjuud

Intervjuud

Õpikeskkond: [TÜ Moodle](#)

Kursus: Aktiivõppemeetodid e-õppes (P2AV.TK.318)

Raamat: Intervjuud

Printja: Hele Moor

Kuupäev: esmaspäev, 11 märts 2013, 01:49

Sisukord

- [Sissejuhatus](#)
- [Intervjuu õpperühmas osalejate vahel](#)
- [Pressikonverents](#)
- [Intervjuu isikuga/eksperdiga](#)
- [Protsess](#)
- [Hindamine](#)
- [Õppijale](#)
- [Õppejõule](#)
- [Kasutatud allikad](#)

Intervjuud

Katrin Poom-Valickis

Intervjuu on vestlus või usutlus mõne huvipakkuva inimese või ka rühmaga. Intervjuu põhieesmärk on tavaliselt spetsiifilise info kogumine, intervjuueeritava ja tema arvamuse välja selgitamine ning tutvustamine.

Intervjuu nõuab eelnevat tutvumist intervjuueeritava tegevusvaldkonnaga, tema vaadeta ja tõekspidamistega. Oluline on ka hea suhtlemis- ja kuulamisoskus, sest mitte alati ei ole intervjuueeritavad valmis oma seisukohti ja ennast avama. See, kui palju intervjuueeritav endast ja oma tõekspidamistest räägib, sõltub paljuski sellest, kui vahetu ja hea kontakt tekib intervjuu ajal. Intervjuu kui õppemeetodi kasutamiseks õppeprotsessis on erinevad võimalused.

Intervjuu õpperühmas osalejate vahel

Intervjuu sobib kasutamiseks

- aruteluks enne mingi teema käsitlemist

- isiklike kogemuste jagamiseks
- oma seisukohtade esitamiseks
- õpitu kokkuvõtmiseks

Kõigepealt moodustatakse lähtuvalt käsitletavast teemast ja intervjuu eesmärgist (nt kas kogemuste jagamine või kokkuvõtete tegemine) individuaalselt või ühiselt intervjuuküsimused (nt Sinu hinnang E-õppe tõhususele, Positiivsed ja negatiivsed kogemused seoses e-õppega, Küsimused ja kõhklused seoses e-õppega) ja seejärel jätkub intervjuerimine paarides või rühmades.

Kui klassiruumis toimuva õppe puhul võiks kasutada nt kolmeliikmelist rühma, kus liige A intervjuerib liiget B ja liige C aga märgib üles vastuste tähtsaimad aspektid, siis e-õppes sõltub rühmasuurus eelkõige kasutatavatest tehnilistest vahenditest.

Näiteks paaristööna on hea intervjuerimiseks kasutada sünkroonseid suhtlemisvahendeid (Skype, MSN, jututuba, videokonverents) ja suuremate rühmade puhul asünkroonseid vahendeid (e-post, foorum).

Pärast iga intervjuud rollid vahetatakse, nii et kõik saavad olla intervjueritava osas.

Pressikonverents

Pressikonverentsi läbiviimiseks on mitmeid võimalusi. Nii nagu pressikonverentsi puhul peab olema keegi, kes on kas mingi ala ekspert või tuntud/tunnustatud tegija ning ajakirjanikud (press), kes küsib küsimusi. Eksperti rollis võib olla nii õppejõud aga ka õppijad, kes on end spetsiaalselt antud teemal ette valmistanud (nt videokonverentsi ekspert). Teine võimalus on esineda teatud rollis (nt Tammsaare "Tõde ja õigus" Pearu või Andres), mis samuti eeldab antud isiku, aga miks mitte ka nähtuse või olendi põhjalikku tundmist ning vastava materjaliga tutvumist. Pressi küsimustele vastatakse siis lähtuvalt sellest isikust ja tema seisukohtadest.

E-õppe puhul saab küsimuste esitamiseks ja vastamiseks kasutada erinevaid elektroonilisi võimalusi (Skype, MSN, e-post, foorum, jututuba, videokonverents).

I variant

Peale teema läbivõtmist tehakse pressikonverents, kus õppejõud on ekspert antud teema puhul ning õppijad ajakirjanikud, kellel on võimalus eksperdile esitada küsimusi antud teema kohta.

Antud meetodi kasutamine võimaldab õppijatel mängulises situatsioonis esitada küsimusi läbitud teema aspektide kohta, mida kas hästi ei mõistetud või mille kohta tahetakse saada lisainfot. Samuti annab see võimalusi esitada küsimusi, millele ehk teema käsitlemisel vastust ei saadud.

Sama varianti saab kasutada ka huvi äratamiseks, kus õppejõud teatab teema ja oma ekspertiisi valdkonna (või ka rolli, kellenä ta esineb) ning õppijatel on võimalik esitada küsimusi käsitlemisele tuleva teema kohta.

II variant

Teatud arv õppijad valivad endale õppejõu poolt väljapakutud teemad, töötavad läbi vajalikud materjalid ning valmistavad end ette kui antud teema eksperdid.

Korraldatakse pressikonverents, kus süvendatult antud teemad ettevalmistanud õppijad on ekspertide rollis ning ülejäänud õppijad, kes on tutvunud näiteks ainult õpikus või õppematerjalis oleva infoga, saavad esitada küsimusi asjade kohta, mis neile jäid kas arusaamatuks, küsida lisainfot jne.

III variant

Nagu II variandis moodustavad ka siin pressi õppijad, kellel on olnud ekstra ülesanne valmistada antud teema kohta ette küsimusi. Ülejäänud õppijad on kuulajate rollis, teevad märkmeid ja annavad pärast tagasisidet/hinnangu nii ekspertide kui ka pressi ettevalmistuse kohta.

Pressikonverentsi meetod sobib kasutamiseks teema vastu huvi äratamiseks ning eelkõige kordamiseks, kinnistamiseks.

Intervjuu isikuga/eksperdiga

Antud meetodi kasutamise eesmärgiks võib olla:

- lisateadmiste saamine antud valdkonnast, erialast
- tutvumine reaalse tööelu ja selle väljakutsetega
- intervjuueerimisoskuste harjutamine
- lisainfo kogumine
- erinevate sihtgruppide seisukohtade ja arvamuste kogumine

Õppijale antakse ülesandeks lähtuvalt teemast leida intervjuueeritav. Näiteks eriala õpingute või kindlal teemal toimuva koolituse puhul võib intervjuueeritavaks olla antud valdkonna/eriala ekspert, antud erialal/valdkonnas töötav inimene, antud kursuse/koolituse lõpetanu. Teiste teemade puhul võib otstarbekas olla intervjuu korraldamine ka näiteks oma sugulaste või tuttavatega.

Lähtuvalt eesmärgist valmistab õppija ette küsimused, viib läbi intervjuu ning koostab hindamiseks kokkuvõtte (vt abistav materjal õppijatele).

Protsess

Intervjuu, kui õppemeetodi rakendamisel läbitakse üldjuhul järgmised etapid:

- teema leidmine ja sellega tutvumine
- küsimuste ettevalmistamine
- intervjuu läbiviimine
- kokkuvõtte koostamine

E-õppes võib kasutada intervjuueerimiseks erinevaid tehnilisi vahendeid, st intervjuu toimub näiteks Skype, MSN, e-posti, foorumi, jututoa või videokonverentsi vahendusel. Teine võimalus on see, et intervjuu toimub näost-näkku, kuid kokkuvõtte vormistatakse ja tulemusi jagatakse e-õppe vahendeid kasutades.

Hindamine

Intervjuud, mida kasutatakse eesmärgiga välja selgitada õppijate ootused, arvamused, kogemused või teha kokkuvõtteid õpitust, ei hinnata. Hinnata võib ja saab näiteks pressikonverentsi meetodi kasutamisel nii intervjuueeritavate ehk ekspertide ettevalmistatust ja oskust küsimustele vastata, kui ka pressiesinajate oskust küsida häid küsimusi. Eeldab ju heade küsimuste küsimine head materjali tundmist.

Juhul, kui lasta peale pressikonverentsi õppijatel vormistada kokkuvõtte teemast, toetudes ka pressikonverentsil kuuldule, on võimalik antud töid hinnata.

Isikute intervjuude puhul võiks paluda õppijatel esitada nii intervjuu küsimused, kui ka intervjuu kokkuvõtte (tekstina, audiona, videona). Hindamisel võiks arvesse minna nii küsimused, kui ka kokkuvõtte sisukus, loogilisus ja "lugeja" sõbralikkus.

Kindlasti on oluline eelnevalt õppijatega kokku leppida hindamiskriteeriumides.

Õppijale - intervjuuks valmistumine

- Mõttele läbi, mis on intervjuu eesmärk – mida soovid intervjuu käigus teada saada
- Vali intervjuueeritavaks inimene, kes tundub HUVITAV ning kellelt oleks midagi õppida. Pool edust sõltub inimesest, kelle valid intervjuueeritavaks!

Soovitus: Mõttele kõigile tuttavatele inimestele ja otsusta, kes neist võiks pakkuda suurt huvi millegi poolest. NB! Paljud õppijad on olnud üllatunud, kui vähe nad tegelikult teavad omaenda perekonnaliikmetest!

- Õnnestunud intervjuu aluseks on hästi koostatud küsimused. Alustuseks pane kirja nii palju küsimusi, kui pähe tuleb ja seejärel tee valik lähtuvalt sinu intervjuu eesmärgist. Kontrolli, kas sinu küsimused on sõnastatud selgelt ja arusaadavalt.

ABIKÜSIMUSED ISIKUT TUTVUSTAVA INTERVJUU PUHUL

Küsimused võiksid hõlmata küsitletava lapsepõlve, haridust, perekonda, tööd ja karjääri, iseloomu, hobisid, tulevikuplaane, tundeid, pettumusi, unistusi ...

LAPSEPÕLV – midagi erilist, mis on seotud selle inimese sünniga, nimega; õed-vennad, nendevahelised suhted; varased mälestused; lemmikmängud, -mänguasjad, -tegevused; meeldejäätavamad ettevõtmised, käigud, reisid.

KOOLIAEG – meeldejäätavamad sõbrad, õpetajad, lemmikained, mitmesugused naljakad ja halenaljakad lood, parimad ja halvimaldased asjad sellest perioodist, vaba aja veetmisega seotud tunnistused, autasud; esimesed kiindumused, armastus, kohtamised, peod; suhted vanematega; kooli lõpetamine.

NOORUS – eesmärgid, püüdlused; haridus; töökohad; abiellumine; pingelised ajad; "Kui saaksid muuta ühte asja, siis millist?"

KESKIGA – pereelu, lapsed; karjääriga seotud probleemid ja saavutused; tõusud-mõõnad, kohanemised; hobid; erilised hetked.

MITMESUGUST

- mida teeksid miljoniga?
- mida muudaksid enda juures?
- milline on tänapäeva noorte suurim probleem?
- millised kolm soovi esitaksid võlurile?
- milline on elu suurim pettumus, suurim saavutus?
- milline on unistuste puhkus?
- mis on lemmikkirjandus, muusikateos, kunstiteos?
- milline on elu suurim õppetund?

INTERVJUU LÄBIVIIMINE

- Leppida intervjuueeritavaga kokku sobiv aeg ja koht intervjuu läbiviimiseks, samuti intervjuu orienteeruv pikkus

NB! Tulemuslik intervjuu täiskasvanuga kestab umbes 50-60 minutit. Kui intervjuu on liiga pikk, võib see osalejaid väsitada ja negatiivseid emotsioone tekitada. Liiga lühikese vestluse puhul võib jääda liiga palju rääkimata ja küsimata.

- Intervjuueeritavat tuleb informeerida ka intervjuu eesmärkidest ning sellest, kuidas intervjuu käigus saadud infot kasutatakse.
- Vestluse alguses tuleb saavutada intervjuueeritavaga hea kontakt, et toimuks avatud suhtlus. Soovitav on alustada laiema, üldisema küsimusega (nt Milline on teie arvamus ...?, Kuvõrd rahul olete ... ?), mis võimaldaks nõ soojaks rääkida.
- Ettevalmistatud küsimused aitavad kaasa sujuvale vestlusele. Vältida tuleks küsimusi millele saab vastata ainult "jah" või "ei". Samuti küsimusi, mis võivad juhtida intervjuueeritavat oodatava vastuseni (nt Kas te arvate ka? Kas te olete nõus, et ...?).

- Küsimuste asemel võib kasutada ka väiteid (nt Klassiruumis õpetaja juhtimisel toimuv õpe on tõhusam kui e-õpe) ning paluda intervjuueeritaval väljendada oma seisukohta koos põhjendusega.
- Intervjuueerimisel on kuulamisoskus sama oluline kui küsimisoskus.
- Ära unusta intervjuueeritavat intervjuu eest tänamast!
- Soovitatav on vestluse käigus saadud info salvestada, et seda oleks hiljem võimalik analüüsida ja üldistusi teha. Kui salvestada ei ole võimalik, siis tuleks teha märkmeid intervjuu ajal. Sõna-sõnalt kõigi vastuste üleskirjutamine intervjuu ajal on tavaliselt raske ja seega tasub üles kirjutada olulisi fraase, mõtteid ning taastada intervjuu käigus räägitud mälu järgi kohe pärast vestlust.

NB! Juhul, kui intervjuu avaldatakse, on hea tava anda valmis intervjuu enne avaldamist intervjuueeritavale veelkord tutvumiseks, et vältida hilisemaid süüdistusi tahtmatuse või tahtlikus moonutamises.

TÖÖ INTERVJUU AJAL KOGUTUD MATERJALIGA

- Süstematiseeri saadud materjal vastavate teemade kaupa. Pane kirja vaid see, mis on sinu jaoks oluline või kui materjal avaldatakse, siis see, mis võiks lugejat huvitada.
- Kirjuta sissejuhatus, mis ärataks tähelepanu selle inimese vastu, vihja esialgu huvitavaimale, siis alusta eluloost, kus järjepanu tood välja ka loo üksikasjad. Too esile eriline, see, mille tõttu valisid küsitlertavaks just selle inimese!
- Ära unusta kasutamast tsitaate!
- Kirjuta lühike lõppsõna (mida sulle andis selle inimesega intervjuu tegemine, mida õppisid vms).

Õppejõule

Intervjuude õnnestumisel on olulisel kohal küsimuste moodustamise oskus. Seega tuleks õppijate ettevalmistamisel intervjuudeks eelkõige toetada nende oskust küsida häid küsimusi. Alustada võib ajurünnakuga, kus paluda õppijatel kirja panna kõik küsimused, mis antud teemaga seoses pähe tulevad. Seejärel paluge õppijatel valida välja neli-viis kõige huvitavamat küsimust. Paluge seejärel koostada antud küsimuste alaküsimusi, mis suunaks õppijaid edasisele uurimisele ja annaks sügavamalt informatsiooni. Kasuks tuleb ka Bloomi taksonoomia tasemetel meeldetuletamine (vt Fischer Õpetame lapsi mõtlema).

Küsimuste esitamise harjutamiseks võib anda õppijatele erinevaid alustekste, nii teaduslikke kui ka ajalehe artikleid, pilte jne., mille põhjal paluda koostada küsimusi ning neid siis pärast koos analüüsida.

Samuti on oluline toetada õppijate ettevalmistust intervjuuks või pressikonverentsiks. Siin võiks paluda õppijatel mõelda ja kirja panna võimalikud teemad ja alateemad, mida nad tahaksid uurida kui eksperdid. Seejärel võiks koostada tabeli, kus üleval veerus on antud teemad/alateemad ja all iga teema puhul toodud ära allikad, kust antud teema kohta infot leida. Võib lasta teha õppijatel internetotsinguid ja seejärel leitud materjali kriitiline analüüs. Peale valiku tegemist tuleb õppijatel antud materjal läbi töötada ja teha märkmeid, et olla kas valmis esinema pressikonverentsil antud valdkonna eksperdi rollis või siis viia läbi intervjuu antud valdkonna tõelise eksperdiga.

Kasutatud allikad

- Buehl, D. (2002). Interaktiivõppe strateegiad klassiruumis. Tallinn: SA Omanäolise Kooli Arenduskeskus.
- Fisher, R. (2005) Õpetame lapsi mõtlema. Tartu: Atlex

- Stephens, E.C.; Brown, J.E. (2000). A Handbook of Content Literacy Strategies: 75 Practical Reading and Writing Ideas. Christopher-Gordon Publishers, Inc. Norwood, Massachusetts
- Kogemusliku õppimise tunnustamine ja hindamine – parema juurdepääsu tagamiseks täiskasvanuharidusele. VALIK MEETODEID JA PARIMAIID KÄSITLUSI
http://reaction.vdu.lt/docs/2_Collection_of_methods_EE.pdf
- Intervjuu (<http://www.nrg.tartu.ee/~heily/Intervjuu.doc>) (külastatud 2010)